

van het platform te liggen. Nu en dan bewoog hij knikkend het hoofd, blijkbaar een sein, dat het tijd was om te applaudiseren, waaraan het publiek dan ook trouwhartig voldeed. Ondanks zijn schorheid stootte hij van tijd tot tijd vervaarlijke „yells“ uit, kreten, gillen, zooals ze ook wel op een Amerikaans voetbalveld worden vernomen en ik twijfel er aan, of de jakhalzen hem daarin wel overtreffen. Ik denk, dat deze yells nog wel weken, misschien maandenlang in mijn oor zullen blijven hangen. Toch was hij dien avond nog niet helemaal in zijn kracht. Het bekende gebaar, waarbij hij driftig zijn jas uittrekt en zijn boord afrukt en tegen den grond smijt, voerde hij niet uit. Telkens keerde hij echter weer naar zijn papier terug. Want hij had zijn heele rede op schrift voor zich, wat de meeste Amerikaansche predikanten niet zouden durven. Naar men mij vertelde, heeft hij slechts een bepaald aantal redevoeringen en maakt hij niet altijd door nieuwe. De raming liep van 150 tot 300. Als hij ergens vast predikant was, en tweemaal per Zondag moest preeken, zou hij dus een dominee van anderhalf tot drie jaar zijn.

Op deze allerzwaarlijkste manier trachtte hij de boodschap te brengen: het bloed van Jezus Christus Gods Zoon reinigt van alle zonden. Het volle evangelie was het evenwel niet. Hij leerde, zooals de meeste, zoo niet alle „evangelisten“ in Amerika.

Opeens boog Ma Sunday het hoofd en sloot de oogen. Enkele anderen volgden. Daaruit begreep ik, dat Billy Sunday had. Een groot deel van het publiek had er geen erg in. En geen wonder. Elke opwekking tot bidden ontbrak. De gebedsvorm werd geheel gemist. Toen het gebedigd was, sprak hij nog even door. Hij besloot zijn rede niet met een peroratie, maar door onder armgezwaai zich naar alle kanten van de kerk te wenden, naar beneden en naar de gaanderijen en steeds maar te roepen: „Come o'er“, „Come o'er“ (kom hier), zeker wel tot vijftientigmaal toe. Dat beduidde, dat zij die Jezus als hun Verzoener erkenden, inzonderheid zij, die onder zijn „preek“ tot bekeering waren gekomen, zich naar voren zouden begeven, en hem de hand drukken. Een luik op het platform ging open, Billy daalde in een warme jas gewikkeld het trapje af en bleef als voor een onderdeurtje staan. Het publiek aarzelde. Een paar ouden van dagen braken het ijs. Daarop kwamen er meer. Eindelijk stroomde het. Van elken hoek van de kerk. Billy schudde allen de hand en gaf hun enkele woorden mee. Een bepaald ernstigen indruk maakte het niet. Er was nog al gedrang. Sommige „flappers“ (bakvischjes) verloochenden haar natuur niet. Zij stompten elkander in den rug en gielden. Zoo traden ze op Sunday toe. Ik had er genoeg van en vond met eenige moeite een heenkomen. Hoe lang dat defileren wel geduurd heeft, kan ik niet zeggen. Misschien wel tot ik goed en wel weer in den vriendenkring zat.

Welke mijn eindindruk was? Het kon alleszins interessant worden genoemd, maar stichtelijk? Heel nee. Gaarne geloof ik, dat Billy Sunday het oprecht meent. Dat neemt echter niet weg, dat hij in zekeren zin de religie tot een bespotting maakt.

Naar aanleiding van dit bezoek aan den Baptist Temple hoorde ik verhalen van andere beroemde „evangelisten“ in Amerika, die of Bill imiteerden, of hem trachtten te overtreffen, of eigen paden bewandelden. Gaarne zou ik er iets van oververtellen. Maar de indruk van dezen dag is reeds al te lang geworden.

Toen 's morgens de zon heerlijk straalde, werd mij voorspeld, dat we dien dag regen zouden krijgen. Hoe mijn zegsman dat wist? Wel, werd geantwoord, in Philadelphia regent het om den anderen dag. En het kwam uit. 's Avonds goot het.

Trouwens, Philadelphia heeft een eigenaardig klimaat. Na 1 Juni ontvlucht, wie even kan, de stad. De vochtige warmte wordt dan moeilijk verdragen.

O, William Penn, waarom hebt gij uw schoone stad niet in gunstiger klimaat gesticht?

Antimilitarisme en School met den Bijbel.

Met algemeene instemming lezen we in „De Groninger Kerkbode“ van de hand van Ds J. Gispert:

De kwestie van antimilitarisme en ontwapening blijft ook onder ons aan de orde van den dag. Telkens neem ik me voor daarover nu eens een tijdlang te zwijgen, maar allerlei omstandigheden maken het dan weer moeilijk om dat voornemen uit te voeren.

Zoo is er, gelijk algemeen bekend is, op het oogenblik bij de Commissie van Beroep, uitgaande van den Schoolraad voor de scholen met den Bijbel, een zaak ahangende van een christelijk onderwijzer en diens schoolbestuur. Deze onderwijzer schijnt principieel antimilitarist en overtuigd voorstander der vereeniging Kerk en Vrede te zijn. Zijn bestuur acht dat niet in het belang van zijn onderwijs en wil hem daarom ontslag verleenen. Over die kwestie zal eerstdaags die Commissie van Beroep een uitspraak moeten doen.

Voorzover mij bekend staat die Commissie voor

het eerst voor een beslissing inzake een ontslag om deze reden. 't Heeft me dan ook zeer verwonderd, dat dit niet reeds veel eerder noodig geweest is. Tien jaar is het minstens geleden, dat ik op een vergadering van een christelijke vereeniging, welke arbeidsterrein in onze nationale weermacht ligt, in een ernstig debat gewikkeld werd met een christelijk onderwijzer, die de leer der weerloosheid krachtig verdedigde. En sindsdien heeft die leer, een zeer begrijpelijke reactie tegen den grooten oorlog, haar aanhangers zeer zien toenemen ook onder hen, die in de scholen met den Bijbel werkzaam zijn. En de invloed van een onderwijzer is enorm groot. Na den oorlog sprak een Duitscher tegen mij als zijn meening uit, welke meening ik niet tot de mijne gemaakt heb, dat Duitschland den oorlog verloren had door den Duitschen schoolmeester. Hij bedoelde als een onderwijzer Pruis daarmede, dat heel de revolutie van 1918 het werk der meeste socialistische Duitsche onderwijzers geweest zou zijn. Dit staat echter wel vast voor mijn besef, dat de invloed van de school op heel het volksleven buitengewoon groot is. De ontkenning van ons Nederlandsche volk toch is grootendeels aan de openbare school te wijten. De algeheele onbekendheid met den Bijbel, zooals die bij de groote massa, zelfs van de ontwikkelde en beschaafde Nederlanders, gevonden wordt, is toch de droeve vrucht van het onderwijs zonder den Bijbel. De wisselwerking tusschen school en gezin is eenvoudig niet te ontkennen.

Daarom is de kwestie van antimilitarisme en van weerloosheid er dan ook eene van de aller-grootste beteekenis voor heel ons volksleven niet alleen, maar ook in het bijzonder voor onze scholen met den Bijbel. 't Gaat niet over de vraag, zooals sommigen meenen, of een onderwijzer de vrijheid niet kan en mag gelaten worden om voor zijn persoon een voorstander te wezen van weerloosheid en dienstweigering. Wie zoo de kwestie stelt — en dat doen niet weinigen — maakt scheiding tusschen den persoon van den onderwijzer en zijn arbeid in de school. En die scheiding is naar mijn vaste overtuiging ontoelaatbaar in de kringen van de voorstanders van christelijk onderwijs. Als die scheiding toelaatbaar wordt geacht, hebben wij den strijd voor het christelijk onderwijs over heel de linde verloren, of mij is de eigenlijke beteekenis van dien schoolstrijd zoo goed als geheel ontgaan. 't Is die scheiding, welke zoo krachtig juist door de tegenstanders van ons christelijk onderwijs werd en nog steeds wordt voorgestaan. En zoo is de openbare school in sommige streken van ons land geheel in handen van socialistische en zelfs communistische onderwijzers en leeraren gekomen. Dat wordt zelfs door principieele voorstanders van het openbaar onderwijs zoo ernstig betreurd, dat er onder hen zijn die hun kinderen naar christelijke scholen zenden, niet-tegenstaande ze bezwaren hebben tegen het daar gegeven goddelijk onderwijs.

En moeten wij nu soortgelijke toestanden in onze scholen met den Bijbel krijgen? Dat zal geschieden, als er onderwijzers in die scholen zijn, wier persoonlijke overtuiging het is, dat een christen zich niet mag verdedigen en dus ook niet, als de overheid hem roept, zich mag oefenen in den wapenhandel. Dat zal geschieden als schoolbesturen onderwijzers moeten handhaven, die buiten de schooluren publiek propaganda gaan maken voor een vereeniging als Kerk en Vrede en in die vereeniging door modernen met gejuich worden begroet en aan het publiek worden voorgesteld als levende bewijzen dat nu ook „orthodoxe“ menschen tot die vereeniging kunnen toetreden. Dergelijk persoonlijk optreden van onderwijzers is eenvoudig niet te scheiden van hun arbeid in de school en hun invloed op hun leerlingen. Of kunnen die onderwijzers hun persoonlijke overtuiging, als ze de schooldeur binnentreden, buiten op het schoolplein laten? Zij zijn toch tot opvoeden geroepen. Ze hebben door hun onderwijs toch karakters te vormen. Op de banken voor hen zittende kinderen. Zij zijn geen arbeiders, die met dood materiaal te werken hebben. En de kinderen, die ze hebben te onderwijzen en te helpen opvoeden, hooren hun niet toe, maar aan de ouders in de eerste plaats. Hebben die ouders dan niet het recht, om niet te zeggen den plicht, er voor te zorgen, dat hun kinderen school-onderwijs ontvangen van mannen en vrouwen, die hun volle overtuiging in dat onderwijs leggen en niets van die overtuiging achterhouden? En nu kan toch zeker niet naar waarheid worden beweerd, dat de leer van de weerloosheid en van de daarmede noodzakelijk voortvloeiende dienstweigering ooit de in de Gereformeerde Belijdenis vastgelegde leer van Gods Woord is. Nu kan toch moeilijk worden volgehouden, dat het antimilitarisme genoemd moet worden de zuivere consequentie te zijn van een Gereformeerde levens- en wereldbeschouwing. Daarom moet een onderwijzer, die dit meent, of op dit punt in zijn onderwijs neutraal zijn, of op dit punt ingaan tegen de overtuiging van ouders, die hun kinderen aan zijn onderwijs, vorming en opvoeding hebben toevertrouwd. Het eerste is in een school met den Bijbel niet te dulden, daar ze geboren is uit den strijd tegen al wat „neutraal“ genoemd wordt. Het tweede is evenmin toelaatbaar in een school met den Bijbel, want als ouders de zekerheid niet hebben dat hun kinderen geestelijk veilig zijn in die school, waartoe zouden ze hun kinderen dan aan die school toevertrouwen? En nu staat bij een onderwijzer, die overtuigd antimilitarist en voorstander van weerloosheid en dus ook van dienstweigering is, het sein, naar onze Gereformeerde Schriftbeschouwing, geestelijk niet veilig.

Dat moet in onze ernstige dagen goed verstaan worden, want de zuivere consequentie van antimilitarisme is ongehoorzaamheid aan Gods dienaren en dus medewerken aan de groote wereldrevolutie.

Immiddels is de beslissing reeds gevallen. Het ontslag van den onderwijzer werd gehandhaafd. Een geval van harde noodzaak.

Onze kinderen mogen met zulke theoriën niet worden vergiftigd.

Beproeft alle dingen.

Er zijn van die teksten, die gedurig worden misbruikt. Op zulk een misbruik wordt herhaaldelijk gewezen. Maar het schijnt niet te baten. Het eenige middel is, dat men op hetzelfde aambeeld blijft hameren. Tot die teksten behoort ook dit schriftwoord, waarop Ds Hey in de „Zeeuwsche Kerkbode“ wijst.

Wanneer we de woorden, die boven dit artikel staan, tusschen aanhalingsteekens zetten is dat om aanstonds te laten uitkomen, dat het niet ons voornemen is er op te gaan aandringen, dat men alle dingen zal gaan beproeven — juist het tegendeel! — maar dat we over die uitdrukking, zooals die vaak wordt misverstaan en misbruikt, iets in 't midden willen brengen om van dat misbruik af te manen.

Dat woord toch uit 1 Thessal. 5: 21, en dat daar volledig luidt: „beproeft alle dingen en behoudt het goede“, wordt heel vaak misbruikt, ook door misverstand.

Het wordt vaak gebruikt om den weg te banen naar allerlei verkeerde dingen. Er zijn van die dingen, waarvan een Christen zich moet verre houden, omdat ze zondig zijn. Toch kan de begeerte daarnaar wel eens uitgaan. Ook wel bij een geloovige, die ook nog een oude natuur heeft en tot alle kwaad geneigd is. Daardoor kan de begeerte uitgaan naar zondige vermaken, slechte boeken, verkeerde leeringen en zoo meer.

En bijzonder wel in onzen tijd is het gevaar daarvoor groot. De wereldgelijkvormigheid wordt zorgbarend groot. En daarbij doet zich dan het verschijnsel ook voor, dat wat in wezen wereldgelijkvormigheid is, zich niet als zoodanig aandient. De begeerte naar het zondige huilt zich dan in het schoone kleed van belangstellend onderzoek. En een vermaning om aan die dingen niet mee te doen wordt dan afgewezen met een beroep op het Schriftwoord uit 1 Thessal. 5. Men zegt dan: maar er staat toch: onderzoekt alle dingen en behoudt het goede. Dat staat er dan wel niet precies zoo. Want er staat niet „onderzoek“, maar „beproeft“. Maar omdat in hun gedachtengang het woord „onderzoek“ beter past dan het woord „beproeft“, maken zij dan — vaak zonder opzet — die wijziging.

Het is dan wel niet overbodig de juiste beteekenis van die woorden in 't licht te stellen.

Daarvoor is natuurlijk noodig te letten op het verband. Ze volgen op de vermaning: veracht de profetieën niet. En deze vermaning wordt weer voorafgegaan door het woord: bluscht den Geest niet uit.

Tusschen deze drie vermaningen nu bestaat een nauwe samenhang. Om de werking van Gods Geest niet te bluschen is noodig, dat men de profetieën niet veracht.

Daaruit blijkt, aan welke werkingen van den H. Geest hier moet gedacht worden; aan die werkingen n.l. die profeteeren tot vrucht hadden.

In de Christelijke kerk deed zich in 't begin van haar bestaan en opkomt ook voor het verschijnsel der z.g.n. profetieën. Over dat profeteeren handelt de apostel Paulus uitvoerig in 1 Cor. 14. Daaruit blijkt, dat dit profeteeren niet allereerst was een voorzeggen van toekomstige dingen — hoewel dat niet was uitgesloten — maar een verkondigen van de waarheid Gods onder bijzondere drijving des Geestes: een profeteeren, dat bedoelde stichting, vermaning en vertroosting (1 Cor. 12: 3). Die profetieën nu, die vrucht waren van een bijzondere werking des Geestes, mochten niet worden veracht, anders zou de Geest worden gebluscht.

Dat de apostel met deze vermaning kwam, wil nog niet zeggen, dat men daar de profetieën al verachtte. Toch was er gevaar voor. Een profetisch woord is lang niet altijd een aangenaam woord, maar vaak een woord, dat den mensch tot tegenspraak prikkelt. Als daar in de gemeente iemand opstond om onder drijving des Geestes een profetisch woord te spreken en dat woord was dan niet naar het hart der hoorders, dan kon het wel eens gebeuren dat men, om dat woord van z'n kracht te berooven, het verachten zou. En die verachting kan dan wel eens op de bezieling van zulk een profeet werken als een straal water op vuur. Dan kon die bezieling gebluscht worden. Maar dan zou ook het profetisch woord worden gestuit. En dit zou tot schade zijn van de gemeente. Daarom mochten de profetieën niet worden veracht.

Op deze vermaning laat dan de apostel volgen: beproeft alle dingen (of: alles): behoudt het goede.

De vermaning om de profetieën niet te verachten sloot niet in, dat nu ook alles als profetie moest worden aanvaard, wat zich als zoodanig aandient. In zijn uitlegging van den eersten Corinthierbrief schrijft Ds J. van Andel op blz. 243: „Deze profetische bezieling kan niet gelijk gesteld worden met de inspiratie van de profeten en de apostelen; waardoor zij onfeilbaar geleid werden. Het woord van die profeten en apostelen valt buiten de critiek. En Paulus wil, dat men de profetieën in de gemeente beproeven zal. Er konden valsche profeten opstaan. Het kon ook zijn dat een profeet onopzettelijk en onbewust het goddelijk licht door eigen immengelen verontreinigde. Deze bezieling door Gods Geest sloot niet in zich, dat de man, die er uit sprak, tegen alle dwaling bewaard werd.“

Noodig was, die profetieën te beproeven. En dat bedoelt de apostel met de vermaning: beproeft alles, n.l. wat u als profetie wordt aangediend, en behoudt het goede daarin.

Dat dit alleen de bedoeling van den apostel kan geweest zijn, is, bij eenig nadenken, toch wel duidelijk. Het kan immers nooit zijn bedoeling geweest zijn te willen zeggen, dat wij alle dingen zonden moeten beproeven. Dat zou een onbegonnen werk zijn niet alleen, maar zelfs de poging daartoe zou verkeerd zijn. Een mensch, die alles wil doen, doet tenslotte niets goed. Een man, die van alles aanpakt, mislukt.

Maar wat als profetie zich aandient, dat moet beproefd worden, of het n.l. overeen kwam met datgene, wat reeds als Gods Woord werd aanvaard. Voorzover het daarmee overeenkwam was het goed en moest het behouden worden. Voorzover het daarmee niet overeenkwam moest het verworpen worden. Tot dat beproeven der profetie was de gemeente geroepen,

om-
zal-
den
van
bela-
ting
V
we,
E
te
king
loof
N
om
zou
de
gel
een
tot
goc
te d
den
zoo's
zulk
we c
M
Al
van
van
Gode
ook
misl
bep
worc
men
tekst
geloc
W
man
den
Als
zouden
geven
H. S.
manusc
waarin
dit o.l.
van geu
dezer v
bied, w
neer de
dergelij
Aan
zelf nie
Frans